

Янги таҳрирдаги
«Таълим тўғрисида»ги
қонун

23 сентябрь 2020 йил

Нозима Муратова

ЎзЖОКУ илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор

2 боб 7-модда. Таълим турлари

- Таълим турлари қуйидагилардан иборат:
- мактабгача таълим ва тарбия;
- умумий ўрта ва ўрта махсус таълим;
- профессионал таълим;
- олий таълим;
- олий таълимдан кейинги таълим;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш;
- мактабдан ташқари таълим.

15-модда. Таълим олиш шакллари

- ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда таълим олиш (кундузги);
- ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олиш (сиртқи, кечки, масофавий);
- дуал таълим;
- оилада таълим олиш ва мустақил таълим олиш;
- катта ёшдагиларни ўқитиш ва уларга таълим бериш;
- инклюзив таълим;
- экстернат тартибидаги таълим;
- мудофаа, хавфсизлик ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолияти соҳасида кадрлар тайёрлаш.

16-модда. Масофавий таълим

- Масофавий таълим ўқув режалари ва ўқув дастурларига мувофиқ таълим олувчилар томонидан зарур билим, малака ва кўникмаларни ахборот-коммуникация технологияларидан ҳамда Интернет жаҳон ахборот тармоғидан фойдаланган ҳолда масофадан туриб олишга қаратилган.
- Масофавий таълимни ташкил этиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

17-модда. Дуал таълим

- Дуал таълим таълим олувчилар томонидан зарур билим, малака ва кўникмаларни олишга қаратилган бўлиб, уларнинг назарий қисми таълим ташкилоти негизида, амалий қисми эса таълим олувчининг иш жойида амалга оширилади.
- Дуал таълимни ташкил этиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

18-модда. Оилада таълим олиш ва мустақил таълим олиш

- Давлат оилада таълим олишга ва мустақил таълим олишга кўмаклашади. Болаларнинг оилада таълим олиши ва мустақил таълим олиш услубий ва маслаҳат ёрдами кўрсатилган ҳолда тегишли ўқув дастурлари бўйича амалга оширилади.
- Оилада таълим олиш ва мустақил таълим олиш тартиби, шунингдек таълим олувчиларнинг тоифалари таълим соҳасидаги ваколатли давлат бошқаруви органлари томонидан белгиланади.
- Оилада таълим олиш болалар, оила, давлат ва жамият манфаатларини ҳисобга олган ҳолда давлат таълим муассасаси ҳамда таълим олувчиларнинг ота-онаси ёки бошқа қонуний вакиллари ўртасидаги шартнома асосида амалга оширилади.
- Мустақил таълим олиш яқка тартибда амалга оширилади ҳамда таълим олувчиларни касбий, интеллектуал, маънавий ва маданий ривожлантиришга хизмат қилади.
- Оилада таълим олган ва мустақил таълим олган шахсларга давлат томонидан тасдиқланган намунадаги таълим тўғрисидаги ҳужжатни бериш давлат таълим муассасаларининг тасдиқланган ўқув дастурига мувофиқ экстернат тартибида амалга оширилади.

19-модда. Катта ёшдагиларни ўқитиш ва уларга таълим бериш

- Катта ёшдагиларни ўқитиш ва уларга таълим бериш бутун умр давомида ўқитишнинг марказий таркибий қисми бўлиб, **таълим бериш ҳамда ўқитишнинг жамият ҳаётида ва меҳнат фаолиятида катта ёшдагиларнинг иштирок этишини таъминлашга** қаратилган барча шаклларини ўз ичига олади, шунингдек расмий, норасмий ва информал ўқитиш жараёнларининг бутун мажмуини қамраб олади.
- Расмий таълим давлат таълим муассасалари ҳамда давлат томонидан тан олинган аккредитациядан ўтган нодавлат таълим ташкилотлари иштирокидаги институционаллаштирилган (муайян қоидалар ва нормаларни мужассамлаштирувчи), аниқ мақсадга йўналтирилган ва режалаштирилган таълимдир.
- Норасмий таълим таълим хизматлари тақдим этилишини таъминловчи шахс ёки ташкилот томонидан институционаллаштирилган (муайян қоидалар ва нормаларни мужассамлаштирувчи), аниқ мақсадга йўналтирилган ва режалаштирилган бўлиб, **шахсни бутун ҳаёти давомида ўқитишдаги расмий таълимга қўшимча ва (ёки) унинг муқобилидир.**
- Информал таълим аниқ мақсадга йўналтирилган, аммо институционаллаштирилмаган (муайян қоидалар ва нормаларни мужассамлаштирмаган), расмий ёки норасмий таълимдан кўра камроқ ташкиллаштирилган ва таркиблаштирилгандир ҳамда оиладаги, иш жойидаги, яшаш жойидаги ва кундалик ҳаётдаги ўқув фаолиятини ўз ичига олиши мумкин.

20-модда. Инклюзив таълим

- Инклюзив таълим алоҳида таълим эҳтиёжлари ва индивидуал имкониятларнинг хилма-хиллигини ҳисобга олган ҳолда барча таълим олувчилар учун таълим ташкилотларида таълим олишга бўлган тенг имкониятларни таъминлашга қаратилган.
- Жисмоний, ақлий, сенсор (сезги) ёки руҳий нуқсонлари бўлган болалар (шахслар) учун таълим ташкилотларида инклюзив таълим ташкил этилади.
- Инклюзив таълимни ташкил этиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

3 боб

28-модда. Таълим ташкilotини бошқариш

- Таълим ташкilotини бошқаришни тегишинча қуйидагилар амалга оширади:
- педагогик кенгаш;
- кузатув (васийлик) кенгаши;
- олий таълим ташкilotининг кенгаши;
- таълим ташкilotининг раҳбари.
- Таълим ташкilotларида жамоатчилик бошқаруви органлари ташкил этилиши мумкин.
- Таълим ташкilotларини бошқаришда ва кадрлар тайёрлашда кадрлар талабгорлари иштирок этади.

4 боб 36-модда. Таълим соҳасидаги экспериментал ва инновацион фаолият

- таълимни модернизация қилиш мақсадида амалга оширилади
- янги таълим технологиялари ва ресурсларини ишлаб чиқишга, уларни синовдан ўтказишга ҳамда таълим жараёнига жорий этишга қаратилган.
- Таълим соҳасидаги ваколатли давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари инновацион ўқув дастурлари ва лойиҳаларини амалга ошириш ҳамда уларнинг натижаларини амалиётга жорий этиш учун ўз ваколатлари доирасида шарт-шароитлар яратади.
- Иқтисодий ривожланиш ва инновацион фаолият эҳтиёжларидан келиб чиққан ҳолда, давлат томонидан олий таълим ташкилотлари олимларининг илмий-тадқиқот ишлари натижаларини ишлаб чиқариш жараёнига жорий этиш учун тегишли шарт-шароитлар, шунингдек олий таълим ташкилотлари таълим жараёнининг янада такомиллаштирилган шаклларига босқичма-босқич ўтиши учун имкониятлар яратилади.
- Таълим ташкилотлари экспериментал ва инновацион фаолиятда масофавий таълим технологияларидан фойдаланиши мумкин.

37-модда. Таълим ташкilotлари фаолиятининг очиқлиги ва шаффофлиги

- Таълим ташкilotлари расмий веб-сайтларида қуйидагиларни жойлаштиради:
- таълим ташкilotининг устави;
- таълим бериш тиллари ҳақида маълумот;
- давлат таълим стандартлари, давлат таълим талаблари;
- таълим фаолиятининг моддий-техника таъминоти ҳақида маълумот;
- лицензия (нодавлат таълим ташкilotлари учун);
- **таълим ташкilotининг рейтинги;**
- таълим фаолиятини амалга ошириш учун давлат аккредитацияси тўғрисидаги сертификат;
- илмий тадқиқотлар йўналишлари ва натижалари, шунингдек уларни амалга ошириш учун илмий-тадқиқот базаси тўғрисидаги маълумот (олий таълим учун);
- таълим олувчиларга стипендиялар бериш тартиби, уларга ижтимоий ёрдам кўрсатишнинг мавжудлиги ва шартлари тўғрисидаги маълумот;
- вақтинча яшаш жойларининг мавжудлиги ва яшаш жойларининг сони, шунингдек тўлов миқдори тўғрисидаги маълумот;
- педагоглар ва таълим олувчиларнинг сони, шунингдек педагогларнинг илмий салоҳияти тўғрисидаги маълумот.
- Таълим ташкilotларининг расмий веб-сайтларига жойлаштириладиган ахборотнинг ишончлигини таъминлаш учун **таълим ташкilotларининг раҳбар**лари шахсан жавобгардир.
- Айрим таълим ташкilotларининг фаолияти тўғрисидаги ахборотдан фойдаланиш қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда ва тартибда чекланиши мумкин.

41-модда. Таълим ташкilotлар ининг рейтинги

- Таълим ташкilotларининг рейтинги:
- таълим ташкilotлари ўртасида соғлом рақобат муҳитини шакллантириш;
- илмий-педагогик фаолият даражасининг ўсишини ва сифатининг ошишини рағбатлантириш;
- педагог ходимларнинг илмий салоҳиятидан самарали фойдаланиш;
- ўқитиш сифатининг юқори кўрсаткичларига эришиш;
- меҳнат бозорида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш мақсадларида белгиланади.
- Рейтингни белгилаш учун таълим ташкilotи томонидан тақдим этилган маълумотларнинг ишончлилиги учун таълим ташкilotининг раҳбари шахсан жавобгар бўлади.

Педагог ходимлар

45-модда. Педагог ходимларнинг мақоми ва улар фаолиятининг кафолатлари

- давлат соғлиқни сақлаш муассасаларида бепул тиббий кўриқдан ўтиш (давлат таълим муассасалари ва ташкилотлари учун);

• 46-модда. Педагог ходимларнинг мажбуриятлари

- ахборот-коммуникация технологияларидан, ўқитиш ва тарбиянинг илғор ҳамда инновацион шакллари ва усулларидан фойдаланиши;
- таълим олувчиларнинг психологик ва ўзига хос хусусиятларини, жисмоний ва руҳий саломатлигини, физиологик ривожланишини ҳисобга олиши, жисмоний, ақлий, сенсор (сезги) ёки руҳий нуқсонлари бўлган шахсларни ўқитиш учун шарт-шароитлар яратилишига эътибор қаратиши;
- ўз малакасини мунтазам равишда ошириб бориши, эгаллаб турган лавозимига мувофиқлик жиҳатидан даврий аттестациядан ўтиши;
- тиббий кўриқдан ўз вақтида ўтиши шарт.

Таълим олувчилар

- 47-модда. Таълим олувчиларнинг ҳуқуқлари
- 48-модда. Таълим олувчиларнинг мажбуриятлари
- 49-модда. Таълим олувчиларнинг кийим-бошига нисбатан қўйиладиган талаблар
- 50-модда. Таълим ташкилотларида таълим олувчиларни вақтинча яшаш жойлари билан таъминлаш
- 54-модда. **Етим болалар**ни ва ота-онасининг ёки бошқа қонуний вакилларининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни ўқитиш ва уларнинг тўлиқ таъминоти
- Етим болаларни ва ота-онасининг ёки бошқа қонуний вакилларининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни ўқитиш ва уларнинг тўлиқ таъминоти Ўзбекистон Республикаси **Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.**

Таълимни молиялаштир иш

- 62-модда. Таълим ташкилотларини молиялаштириш
- Давлат таълим муассасалари уставида белгиланган вазифаларга мувофиқ **пулли таълим хизматлари** ва бошқа хизматлар кўрсатиш, шунингдек **тадбиркорлик фаолияти** билан шуғулланиш ҳуқуқига эга.
- Пулли таълим хизматларини кўрсатиш давлат таълим муассасаларининг асосий фаолиятига тўсқинлик қилмаслиги керак.
- Давлат таълим муассасаларида қўшимча таълим хизматлари кўрсатганлик учун ҳақ ундириш тартиби улар томонидан **мустақил равишда белгиланади**.
- Давлат таълим муассасалари **пулли таълим хизматлари** ва бошқа хизматлар кўрсатиш ҳамда тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш ҳисобидан олинган **пул маблағларини мустақил равишда тасарруф этишга ҳақли**.

Таълимни молиялаштир иш

- 63-модда. Таълимни ривожлантириш жамғармалари
- 64-модда. Таълим соҳасидаги давлат-хусусий шериклик
- 65-модда. Таълим соҳасига инвестицияларни жалб этиш

10-боб. Таълим соҳасидаги халқаро ҳамкорлик

- 67-модда. Таълим ташкилотларининг халқаро ҳамкорлиги
- қўшма факультетлар, **ўқув марказлари** ва илмий лабораториялар ташкил этиш;
- икки томонлама дипломлар (**Double Diploma**) дастурларини жорий этиш;

10-боб. Таълим соҳасидаги халқаро ҳамкорлик

- **68-модда. Таълим соҳасидаги халқаро ҳамкорлик**
- Таълим соҳасидаги **ваколатли давлат бошқаруви органлари:**
- хорижий давлатларнинг тегишли ваколатли органлари, таълим муассасалари билан ҳамкорлик қилади;
- Ўзбекистон Республикасида доимий яшовчи фуқароларни хорижий давлатларнинг таълим муассасаларига ўқиш учун юборади;
- педагог ходимлар ва таълим олувчилар алмашинувини амалга оширади;
- **раҳбар ҳамда педагог ходимларнинг хорижий давлатларда тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этади;**
- ўз ходимлари ҳамда мутахассисларини **халқаро конференцияларга ва стажировкаларга юбориш, уларнинг халқаро лойиҳалар ҳамда илмий тадқиқотларда иштирок этишини қўллаб-қувватлайди.**
- Таълим соҳасидаги ваколатли давлат бошқаруви органлари қонун ҳужжатларига мувофиқ таълим соҳасидаги халқаро ҳамкорликни ривожлантириш бўйича бошқа тадбирларни ҳам амалга ошириши мумкин.

ЯКУНЛОВЧИ МОДДАЛАР

- **75-модда. Ушбу Қонуннинг кучга кириши**
- Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.
- 24 сентябрь 2020 ийлдан